

Surt el divendres

== Canada, 15, pral

—Fins ara, totes les *metxes* s'han anat apagant a mitj camí; ¿quina serà la que arribarà al fulminant?

La fraseologia es gastada, y els que en els anys (encare que pocs) de nostra tasca periodística hem tingut de transportar a les planes del periòdic la indignació, el dolor y la rabia de nostres cors tantes y tan repetides vegades, ens trobem davant de comissió d'altres parells atentats ab la ploma entrebancada en el paper incapassa de escriure novament, de dir quelcom de diferent, puig fins els grans sentiments s'han d'expressar ab varietat atrement la humana naturalesa se'n fadiga y'ls creu insincers, fets de motillo...

Elts diaris que informen al públich de fets ocorreguts tenen la tasca més planera. En el moment de l'acció la ploma sab explicar lo succehit ab tons justos y reflecteix l'estat d'esperit del poble; nosaltres, comentaristes que prenem la ploma quan el sentiment ja ha donat lloch á la reflexió, trobem dura la tasca quan la repetició dels fets ens sugereix naturalment idéntichs comentaris, iguals clams: les mateixes rabies.

Y es més dura la nostra tasca perquè quan més se repeteixen aquests actes, més greu devé 'l flagell social, més responsables ne son els que *deixen fer*, més criminal la seva deixadesa, y com que la magnitud de ses culpes no es proporcionada á la llibertat que'l poble acusador té pera culpar, heus aquí l'obstacle á nostres funcions, obstacle ja previst pels complis dels atentats de Barcelona, y que d'ell se valen pera atarrar ab impunitat repugnant la ciutat que els enlluerna ab ses clarors, que's avergonyeix ab ses activitats y que's espanta ab sa santa fortalesa.

El poble protesta, el poble clama, el poble pren resolucions que s'esbossinen davant de la fredor de marbre dels governs. Quan no es un ministre que's burla dels qui li porten el plany de la ciutat adolorida, son d'altres que deneguen el permís pera formarnos un somaten català. Si 'ls superiors s'ho prenen rihent, qué han de fer els petits, els manats, els policíes malpagats, desconexedors de la nostra llengua, de la nostra mateixa ciutat?

L'atentat del dia 26 ha portat per tota satisfacció á la opinió indignada, la detenció d'un ferit al qual s'han fet més amargants els sofriments; la d'un ciutadà que al arribar la guarda civil va dir *jare, are!*, en quins mots hi va veure la benemérita una burla á la seva investidura militar, com si la burla ab que's tracta á la ciutat de Barcelona, burla sanguanta que ja dura massa, no fos la més gran de les burles.

Els governs espanyols, que haurien de tremolar de confusió y de remordiment cada cop que'l telégraf els hi porta noves terrífiques, no s'hi amohinen. Ells ja han complert ab son dever, ells tenen la consciencia (?) tranquila; ells ja han fet les seves lleys de repressió, ja han processat a n'en Nakens, y ab aixó han complert, y per aquest treball cobren els sous y les cessantíes que pujen tant com el pressupost de Instrucció.

¿Què se'ls hi endona á n'ells que dèrrera d'una lley de repressió com, per exemple la de Jurisdiccions, el sentiment que volien ofegar vibrí ab més força, se manifestí més ardit y prenguí en tots els cors y en totes les consciencies? ¿Què se'ls hi endona si lo que ells volien ja es fet, si la lley de repressió ja es votada? Y les innombrables lleys

repressives del anarquisme, que han vingut seguides de més nombrosos atentats, de quin mal han curat, fins ahont garanteixen les nostres vides?

Peró el remey, tot el remey que trobarán á n'aquest mal terrible, será redactar un altre projecte de lley més repressiu que'ls altres... el qual no podrà ser aplicat perquè mancarán els reus que may no's troben.

Estém cansats de dirho. Lo que reclama la opinió, lo que ha de satisfèr-la no es pas el càstich dels culpables, puig que les coses van ja de tal manera que'l poble comensa a dubtar de tot; y fins el terrible dubte té de si tots els que han sigut garrotejats ó fustellats eren ó nó els autors dels atentats que purgaven. Lo que la opinió vol son cervells que pensin en els cossos dels que manen, homes de valer y de saber que sien prou valents pera acceptar les reformes radicalíssimes que'l poble reclama; gent que sense fer tants escarafalls d'amor á la patria sápiguen honorarla!

Peró, ¿per què prediquem, per què som-nièm? En una terra que hi passen fets com els del 25 de Novembre, en un Estat ahont els governants no gosen aplicar la llei als culpables, ¿quina forsa moral volen que tinguin les autoritats per castigar als terro-ristes ni per deturar el seu braç criminal?

GNOM

Arrupit en un recó,
casi mort de fret, baldat,
jeu un vell atrotinat
mirant l' hora ab atenció

d' un rellotge ja ennegrit
per les centuries que compta
y que va á senyalar prompte
les dotze hores de la nit.
Era l' any 1906

que ab la cara mitj tapadr,
y-ab veu baixa y fatigada
sento que s' espressa aixis:
«Deu faltarme pel cap baix
set ó vuyt minuts de vida
perque arribi l' embestida
que se m' endurà al calaix.
No tinc esma, tothom sab
lo qu' he sigut, lo qu' he fet
ni tant scls me queda 'l dret
d' atrevirme alsant el cap.
He sigut un any fatal,
un any ful y petardista,
fet de rabia centralista
y microbis d' *alli dalt*.

A la catalana terra
he servit per destruirla,
he buscat per empobrir-la
tot semblant desori i guerra.
Sóch un any qu' hauré lograt
pintant sempre la cigonya,
la deshonra i la vergonya
de la pobre llibertat.
Sobre 'l feix de traïció
que m' emporto al botavant,
hi haurá 'l pes infamant
d' una lley d' inquisició.
He arribat al poch senderi
de deixar que cada mes
dels dotze que tinc, vingués
un cambi de mini teri.
He mirat indiferent
marxar barcos carregats,
d' infelissos emigrats
cap al altre continent.

He permès que á la presó
s'hi portés la gent honrada
enterrant d'una vegada
la justícia y la rahó.
He vist la campanya insana
que una premsa forastera
ha fet per odi, rastrera,
á la terra catalana.
he vist la comedia innoble
d'un cunerisme afrentós,
y he deixat que un coix biliós
se mofés de tot un poble.
He permès que funcionés,
poch ó molt reorganitzat,
un *cuerpo* que may ha estat
ni policia ni res.
He trobat molt natural
la invasió de la *meseta*,
cassant l'última pesseta
ab la eterna credencial;
y, per fi, deixant l'estol
d'un terrorisme que irrita,
he acabat ab dinamita
y escampant ruina y dol.
Calla 'l vell, que ab prou treball
sent tocar la mitja nit,
y ve 'l nou donant un crit
mentres l'altre fa 'l badall.
¿Qué será 'l 1907
per aquest pobre país?
no ho sabém, ¡pro es fill del 6
que era tocat del bolet!

PRF DE LA TRALLA

¡CARITAT!

La gelada s'ha ensenyorit de la Ciutat. Després de les seguides plujes qu'han cuidat de treure jornals á dotzenes d'obres que treballen á l'intemper, la tramontana ha bufat són respir de neu. Si avans, mentres plovia, á les botigues s'hi veyen grossos rétors anunciadors de paraygues, impermeables y calsat de goma, d'eusá que la sequedat ha regnat, els anuncis sols són de mantes de llana, *edredons*, abrichs de totes menes.

¡Els anuncis! Quin consol poguerne fer cas! Quina joia, poguer escullir el lloch ahont devém provehirnos dels guarda-plujes, dels mata-frets!

¿Qué farán els necessitats, els quins no poden eixir al carrer nó per manca de sabates de goma, pró si per sobres de forats á les espadanyes?

Com no's gelará 'l cor dels que, sense pensar en abrichs, ab goig se posarien una americana ¡d'estiu y tot! ab que cobrir llurs carns moradenques!

Diuen que Déu dóna 'l fret segons la roba; y aixó no es cert; lo que Déu dóna, segons la roba, es la resignació, aquella resignació qu'está en rahó inversa dels medis d'abrigarse.

Es per aixó y precisament per aixó, que tenim obligació de substituir la resignació que manca als richs per la Caritat de que s'han de beneficiar els pobres.

Tremola, dins són bressol l'infant á qui la amorosa Mare no pot escalfar ab flassades ni ab rajolins del néctar de vida que no raja de són pit.

Tremola, demunt són catre, l'avi de quin cos s'escapa la vida, la dolça vida, perque no poden ajudarla 'ls tions de la llar somniada.

Y mentrestant la Societat no estima, no coneix prou al Déu qui feu á tots els homes iguals, sols la Caritat pot anar fent fruhir emocions de joia als qui apropantse á Déu, pensen en els que pateixen fret y 'ls proporcionen abrigalls, se recorden dels que senten fam y porten á llurs boques l'aliment que gureix malalties y fa renáixer l'esperansa de viure fins arribar á l'estiu.

¡CARITAT! Es el mot d'avuy. Quan ella sia ben practicada, la substituirém pel Diví mot:

¡IGUALTAT! Pera arribar á n'ella, valguemnos, cadascú en la mida de ses forces, de la primera.

EN VISCA

El nostre Calendari

Sortit á les set del matí del passat dissapte, el Calendari de LA TRALLA pera 1907 quedá complertament agotat al mitj día.

Nosaltres, sempre modestos, no alabarem el Calendari; naturalment que tampoch el criticarém; d'aixó deuré cuydarse'n el públich quines crítiques estimarém en tant com havém estimat l'acullida donada al segon llibre de LA TRALLA.

Mercés á tots: col·laboradors del llapis y de la ploma; col·laboradors dels 50 céntims; venedors y tot volém inclourehi. Mercés.

Joseph Fontcuberta

La nova no podia ésser més sorprenent. Feya dos dies no més, que l'havia trobat ab el seu mateix ayre d'home content y satisfet á qui res el preocupa ni el remordeix; ab aquell semblant sempre placivol y bonadós qu'afectava un aspecte venerable de patriarca. Era el mateix Fontcuberta de sempre. Venia de Premiá com acostumava á ferho cada dia passant el temps á Barcelona, de l'una entitat catalanista á l'altre y de casa d'un *prohóm* á l'altre enterantse per les mateixes fonts de totes les qüestions d'actualitat... Y després En Fontcuberta deliciosament satisfet de la bona cara ab que per tot l'havien rebut, tornaría á Premiá, se dirigiria de cop á l'Associació, ahont els quatre de cada dia ja l'esperarien per sapiguer noves, y allavors el bon company en mitg del respecte de tots els oyents desgranaria les seves impresions, se quedaria per ell tot alló qu'era de més compromís y que *don fulano* li havia confiat per deferencia especial, y després ben content de la seva missió, embolicantse altre cop en la seva clàssica manta, sortiria de l'Associació per anarsen á casa seva, prop de la família, ab quin dols afecte se recrearia totes aquelles hores restants dedicantles á la llar per exclusiu...

Sens dubte l'inolvidable company havia de fer aquell dia lo mateix de sempre y que per ell constituía sa veritable vida... Després rumiaria un nou plan de campanya. Tan mateix caldría fer algún altre miting á Premiá. Y allavors En Fontcuberta ja sabia que fer. Llevarse més dematí. Sortir més tart á la tarda. Cercar algún medi ab el que 'ls altres no tinguessin de molestar-se. Parlarlos del assumpte. Escoltarlo si hi estaven conformes. No ferne cas si s'hi negaven. Y tenirse organitzat y comensat un miting ab set ó vuit oradors, casi sense que ningú sapigués res...

Y aquella voluntat indomable y feconda per qui l'edat y la salut no eren cap obstacle... ¡havia de finir al cap de poques hores! Per aixó he dit que la nova fou per mi terriblement sorprenent.

La vida es quelcóm que comensa y s'acaba per graduacions. El foch y l'entusiasme de les coses regna no més en el moment concret de totes les energies que es en la joventut, pero després va apagantse poch á poch y arriba al fi. En Fontcuberta estava en plena joventut apesar dels seus anys. No anunciava la mort ab l'expressió dels seus sentiments, donchs per ell no havia arribat encare l'època del decaïment.

Ajuntava al seu entusiasme inestroncable, una abnegació de sacrifici que, considerada com á voluntat feya de la seva gestió dintre del Catalanisme la més grossa y admirable de totes les que han realitzat els seus més célebres capdills. No tinch por de fer exageracions. Tots els que han conegut al plorat company compendrán la certitut d'aquesta afirmació. Perque no n'hi ha prou d'idear projectes y dirigirlos á la practica. Es necessari ferho per un estimul purament desinteressat. No n'hi ha prou de predicar l'amor á Catalunya. Es necessari predicarlo y practicarlo pel sol desitj de volguer el seu bé y no pel de recrearse en la vanitat d'una fama personal. Y aixó que es molt difícil ja que les ambicions y les vanitats son avuy condicions humanes massa exteses, aixó ho tenia En Fontcuberta per propi y espontani temperament deslliurat en absolut de preconcepcions de modestia que son sempre la mateixa vanitat disfressada.

En aquest sentit he de dir qu'En Fontcu-

berta sino era un exemplar isolat, era un perfectíssim model.

Me recordaré sempre dels neguits que 'l pertorbaven fonament quant se comensá á temer que la conjunció de totes les branques nacionalistes fracassaria y de la manera que tractava aquest assumpte, talment com si aquesta divisió fos feta entre individus de la seva propia familia. Y no podré oblidar may la benvolensa ab que sempre recullia els insults y les traydories dels seus enemics. Tota la seva deria estava en conseguir l'unió de tots, deixantse de rancunies y petiteses personals y pera ensenyarho comensava ell donant l'exemple, conformantse resignadament als sufriments propis per l'obra de la causa catalana.

Enumerar les seves més importants campanyes es cosa inútil. Están á la memoria de tothom. Y 'ls que les coneguerem d'aprop no podém fer més que refermar de nou l'entusiasme y l'admiració que 'ns merescueren.

L'acte del seu enterro al que 'm vaig honrar portanthi el darrer tribut d'amistat y respecte en nom de LA TRALLA, fou una veritable manifestació dels afectes arrelats de que disfrutava entre el vehinat de Premiá y en el Catalanisme en general, quines principals entitats hi enviaren la seva representació especialment l'Associació del mateix poble de quina ab mi 'l ferem soci honorari els companys Costa y Serra de la mateixa en una ocasió en que jo vivia á Premiá.

El dolor experimentat per tant sentida pèrdua, ens dona estimulació pera afermar nostre tribut d'admiració á tant estimat y inolvidable amic y company de quin bon exemple tantes lliçons se'n poden treure.

PERE B. TARRAGÓ

A les Dones Catalanes

Hem rebut la següent lletra que publicuem ab veritable goig:

Senyors redactors de LA TRALLA.

Els méus estimats Pares, al tornar de sa visita á la culta ciutat de Barcelona, han portat la hermosa Bandera que les Dones Catalanes m'han fet l'honor d'oferirme.

Trobo aquesta bona ocasió pera remerciarles per aytal estimable penyora d'afecte, que si no la accepto en mérit á mos pochs valiments, la rebo ab fonda gratitut perque ella es ensenya d'un poble que lluyta ardidament y ofrena de les gentils dames, filles d'aquelles que un dia inspiraven als trobadors del meu país l'engadocia, les troves immortals que malgrat els segles encare ressonen per Catalunya.

No hi es foraster, no, el vostre drap baratat en aquestes terres rosselloneses. No serà pas el primer cop que la gloriosa Bandera flameja dessota el nostre sol, que es el vostre. En altres temps ella cobrava en sos plechs els pobles germans formadors d'una nació, d'una gran Nació Catalana que avuy viu encare esquarterada.

Sia, donchs, aquesta Bandera, precursora de la restauració d'aquell gran poble y que de nou, devant dels gemats colors d'aquesta bandera honorable, sentin batre llurs cors les gents provençals, occitanes, rosselloneses y cerdanes, y que sia aquest drap el qui triomfi en tots ells.

Mercés á totes les Dones que han volgut ferme tan gay present. A totes jo 'ls hi desitjo bella vida pera donar fills á la Patria catalana, arquitectes de la renovada llar.

Les abraça á totes, y á vostés els de LA TRALLA, saluda ab afecte vostra germana en llengua y en antiga Patria.

EUPH. ALQUIER DE DE HAUSSY

Domaine de Mosseillos, Nadal de 1906.

Escultura Catalana

Sr. Director de LA TRALLA

Li agrahiria que m'insertés aquets dos mots, pera justificar una vegada més lo malament que s'obra á dins de Catalunya ab l'Escultura; quedant agrahit ab tota ma ánima de l'atenció de vosté.

Tinch lo dever de dir, com tot catalá y ciutadá que no vol embolichs y qu'estimi l'avens de Catalunya, que, el monument que s'ha fet á n'En Serafi Pitarra,—que jo no vull sapigué qui la fet, perque no m'interessa—es una vergonya y una indecencia ab tots els sentits dels fets dins de la Escultura y del art.

¡PROU NINOTS!

L'escultor

CARLES MANI Y ROIG

Barcelona Desembre 1906. — (Mon estatge: Valencia, 359.)

La Embusteria "en marcha"

El discurs d'en Ierroux

M'acabo d'enterar del discurs entero y pronunciado en el congrés del estat espanyol pel revolucionari de *guardarropa* don alexandre Ierroux. Are ben enterat, es quan me explico perfectament que 'ls diputats monárquichs li anessin á estrenyer les mans *con efusión*, me explico que cap ministre li contestés, el mateix Romanones ab tot y 'l seu cinisme devia dirse interiorment,—vaja no fem més comedia que se 'ns veuria la trampa,—per aixó se limitá á contestar ab les següents paraules que per un republicá de debó haurien d'esser la condemna més vergoyosa: CON CUATRO HORAS QUE HA EMPLEADO S. S. EN SU DISCURSO, NO HA DIRIGIDO NI UNA CENSURA AL GOBIERNO. Aixís s'explica que cap diputat republicá 'l felicités, es molt natural, perque en realitat el tal discurs (pronunciat el 21 del passat mes) me fa l'efecte de la felicitació ó décima presentada al amo perque aquest sempre generós esgratinyi un xich més el pressupost del *fondo de los reptiles* y li dongui una bona propina per passar unes bones festes y poguer menjarse el *pavo monárquico* benehit per la *Santa Inconsutilidad*, mentres els curts de gambals que 'l segueixen fa dos anys que esmol len les dents per menjarsel *republicano*. Perque vaja que ha dit de nou l'emperador caygut? Res, absolutament res, ha repetit la cantarella entonada per en Romero Robledo y altres inconsútils com ell y prou; de la proposició origen del discurs, per l'estil d'aquella del general *cristiano*, ni sols ne va resar; y donchs de que va parlar durant les quatre hores de discurs? Donchs de la *hidra*, y *vuelta con la hidra*, de la patria universal, de la patria espanyola, de la *reacción* y demés clixés que de tant gastats ja fan fástich.

Y are pregunto al senyor Ierroux; ¿cóm se menja aixó de la patria universal *sin fronteras* y les alabances y aclamacions al exercit que guarda les *fronteras* de espanya com ho fa vosté cada dia? Si 'm deslloriga aquets geroglífichs li regalo mitja dotzena d'accions de la *Casa del Pueblo*; y un altre cosa *amigo*, escolti y no *arrugue el ceño*, vosté diu que *en la presente organización social no tienen patria sino los que poseen propiedad* y que aquesta patria es *burguesa* y la combat, sense recordarse que vosté com á propietari territorial y industrial, te patria y *patria burguesa* y en cambi jo y com jo moltíssims nacionalistes més que no possehim altre cosa que dos mans per treballar resultém *esser los sin patria*, la *prole desheredada*, vejám donchs com me aclareix les seves gratuïtes afirmacions de que *todo el nacionalismo es burgués*, miri si m'ho aclara, mitja dotzeneta més d'aquelles accions; arriba joven que *yo le empujo*.

Peró, senyors, lo més ridícol, vull dir lo més divertit, del discurs que tant agradá á la majoria monárquica, son els textos que pera demostrar (?) que'l Catalanisme es separatista y reaccionari exhibí 'l nostre Bertoldo, part de les Bases de Manresa, textos vells y particulars opinions, com per exemple les del regionalista conservador senyor Pella y Forgas, trossets d'un hermós llibre dels senyors Prat y Muntanyola; y el prólech que'l gran Almirall á la posta de la seva vida *diuen* que escrigué en son famós llibre *El Catalanisme*, ahont tant hi aprenguerem els que avuy som nacionalistes, mercés bona part á les doctrines en ell compreses, y res més; no parlá *el mano* de la hermosa democracia que regna dins la Unió Catalanista; no parlá dels acorts de la Asamblea de Barcelona, ahont se discutí el problema social y's declará que tot catalá, pensi com pensi en materies polítiques, socials ó religioses, té'l dret y'l dever de cooperar als fins que persegueix el Nacionalisme; no parlá ni exposá el concepte que 'ls hi mereix el Nacionalisme á homes tan significats com á demócrates y liberals com els senyors Martí y Juliá, Carner, Sunol, Pompeyus Jener, Diego Ruiz, Pous y Pagés, Lluhi y tants y tants d'altres; no remarcá les manifestacions republicanes palesament exposades y defensades pels periódichs nacionalistes *El Poble Catalá*, *LA TRALLA*, *Sang Nova*, *Llibertat*, *Foment* y altres; no citá els manifestos dels innumbrables centres republicans y radicals nacionalistes, ahont se diu que accepten la República no com á fi, sino com á medi per anar á un més enllá; no digué que la joventut intelectual y bona part de la massa obrera ilustrada es dintre 'l Nacionalisme; y... á qué seguir? ell se proposava donar gust al govern, al amo, y atipar de palla als ruchs que'l tenen per alguna cosa, tractant de ferir de trascantó als senyors Salmeron, Junoy y demés diputats republicans

adherits a la Solidaritat, els qui ne feren tant cas com si sentissin ploure, y tot això ho feu mentint, desterrant textos enterrats per sempre més pels mateixos nacionalistes; com si ab el transcurs del temps les idees no evolucionessin! ¡com si 'l mateix lerroux no hagués evolucionat! Lo que hi ha es que aixís com el Nacionalisme català evolucionà en sentit progressiu inspirant-se en les corrents modernes més avansades, el senyor lerroux ha fet com els cranchs, ha evolucionat endarrera, en sentit moderat, y ha evolucionat tant y tant depressa que en pocs anys ha representat els papers de anarquista, antimilitarista, progressista, federal, republicà, patrioter, militarista, inconsútil, fins al extrem de que avuy li estrenyen *efusivamente* la mà diputats y ministres que anys enderrera quan el perseguïen per estafa se n'haurien donat vergonya.

També serà bo recordar-li al Sr. lerroux per centèsima vegada: ¿ab quin dret mo-teja de clerical el nostre moviment? si ho creu aixís ¿per què no ha acceptat may cap controversia ab els catalanistes que li han proposada? ¿per què quan el "Centre Catalunya", de Sant Martí, el retà a pública discussió s'hi nega? ¿per què quan el company Llorens l'interrompé en un miting del Clot no volgué controversiar ab ell? ¿per què quan després d'haverli promès que *otro día* acceptaria, no ha complert la paraula? ¿per què m' digué a mí mateix que *admiraba a los catalanistas de la Unió y juventut, puesto que son liberales*, etc., etc.? Senyor lerroux, el ditxo diu que un embuster ha de tenir molta memoria.

Respecte al ditxós separatisme de que tant ha parlat, sols hi sé veure una cosa: LA DEFENSA DE LA LLEY DE JURISDICCIONS, y el qui no ho vegi aixís ja cal que's compri ulleres o que's fassi donar una mirada per un metje alienista.

Es inútil que després de despistar als miopes fassi veure que'n protesta, perque en aquest cas podem dir-li: ¿y donchs quan se discutia la famosa lley que feyes parat? ¿ahont erets? ¿perque no empleaves la teva xerrameca combatentla al costat dels senyors Salmeron, Azcarate, Junoy y demés correligionaris? ¿y are que es aprovada sense la teva oportuna protesta are vols combatrela? désat, home, désat, y no fassis més discursos de quatre hores, no t'escarrassis, que aquell *alma en los labios* t'ha de fer sortir el fetxe per la boca.

Los diputados de la mayoría fueron a felicitarle (els mateixos que aprovaren aquella lley) ab aquest fet solzament està jutjada la obra inconsútil del inconsútil don alejandro.

Y pera acabar una advertencia als periódichs monárquichs d' *allí dalt*. No ventéu les campanes en honra y gloria de *vuestro correligionario*, perque lo que ha d' esser, serà. Catalunya malgrat els vostres lladruchs y les vostres besties y la vostra clàssica mala ànima, seguirà triomfalment el camí emprés fins assolir la victòria definitiva cada jorn més propera y més segura. Aquell dia la Llibertat y la Justicia estaràn de festa. La tiranía se vestirà de dol per vintiquatre hores, y després com sempre, *a los toros, a las cañitas, mano al pandero* y a les castanyoles y..... a jaure.

PELEGRÍ LLANGORT

Toulouse 27 Deseembre 1906.

La darrera bomba

¡JA HA ESCLATAT UN ALTRA BOMBA! Fa poch més d'un any que per un article que portava les anteriors paraules, LA TRALLA fou denunciada, y son autor, nostre amich En Marcel Riu, processat, y pocs mesos després empresonat, malgrat tenir prestada una fiança de 4.000 pessetes.

Desgraciadament han tornat a repetir-se els criminals y misteriosos atentats. ¡JA HA ESCLATAT UN ALTRA BOMBA! y al ensemple de la dinamita ha tornat a tacar de sanch la Rambla de les Flors, se'ns priva de que hi fem els comentaris que'ns venen a la punta de la ploma.

Sí, ¡JA HA ESCLATAT UN ALTRA BOMBA! però no podem dir lo que pensém. Segons els governants, a cada nova bomba que esclati no podem fer més que curar als ferits, enterrar als morts y... callar, tot esperant la que seguirà.

Callém, donchs; no hi fem comentaris, que prou que se'ls farán els nostres llegidors.

Si parlessim, malgrat no diguessim ni la quarta part de lo que voldríem dir, ens tornarien a lo del any passat.

El número de les Dones Catalanes s'està preparant pera 'l dia 15.

Será espatarrant.

Acció Catalana

Ha comensat a veure la llum pública a Sabadell el Diari que porta aquest títol.

Després de correspondre a la salutació que fa, obrim de tot cor els brassos als qui venen a formar en els rengles de la benemèrita Unió Catalanista, y ens complauhem en publicar a continuació les hermoses notes que publica el primer número del Campió Nacionalista:

El perquè de nostra adhesió a la

UNIO CATALANISTA

Un cop constituït el Cos de Redacció d'aquest diari, lo primer acord que s'hi prengué, per unanimitat, fou el d'adherir-se a l' "Unió Catalanista".

Y més encare: s'acordà fer públiques les rahons d'aytal adhesió, que son les següents:

1.ª Per ser la "Unió Catalanista", no una entitat, sinó un acoblament d'entitats creada ja pera associar els esforços de totes elles ab unitat de direcció en los actes transcendents del Catalanisme.

2.ª Perque la "Unió", no es patrimoni de tals o quals elements dels que s'anomenen *dreta o esquerra* del Catalanisme, sinó de tots ells, elegintse cada any los membres de ses Juntas Permanents per sufragi entre'ls representants de totes les entitats que la componen; evitantse així en lo possible 'l perill de crears-hi en ella categories immanents de quefatures aparents ni reals.

3.ª Perque la doctrina y procediments per ella defensats, no son fruyt de l'imposició més o menys explícita d'un home sol o d'un Directori reduït, sinó fruyt del criteri general predominant en lo Catalanisme y resultant de proposicions discutides y fetes acorts en les seves Assemblees, constituïdes aquestes ab la cooperació de tots los elements adherits y ádhuc d'ls no adherits a la "Unió".

4.ª Perque, si bé creyém inevitable ja avuy la constitució d'agrupacions, d'entitats nacionalistes de tals o quals colors polítichs, relligiosos o socials, en les quals puguin acoblars-hi 'ls catalans que no saben sentir 'l ideal nacionalista sense associarlo ab lo matís o tendència característich seu, no obstant, creyém segueix essent de necessitat, y ho será sempre, l'engranall de totes, dintre un *organismo-suma*, a fi de que sa acció sigui convergent al fi suprem de reivindicació de la Personalitat Catalana; fugintse aixís del perill de les accions divergents que feren perdre en refrechs y topades entre uns y altres, gran part de la força útil desenrotllada per tots els catalans en pró de la llibertat de sa Patria. Y enteném que la "Unió Catalanista", entitat creada ja pera dit objecte, ab reglamentació apropiada y verament democrática es l'*organismo-suma* mes indicat pera agermanar l'acció de dites entitats nacionalistes, sigui 'l que sigui son color polítich, relligiós o social.

5.ª Per l'esperit amplemant lliberal y tolerant que ha regnat fins ara en la "Unió Catalanista", no ja sols en teoria, sinó en la pràctica de llarga y fructuosa vida, haventse respectat sempre en ella l'iniciativa y l'acció parcial de ses entitats components; aixís es que adherinthi 'l nostre diari, no mermarem ni un sol bri de la llibertat que creyém deu tenir pera la defensa dels drets de Catalunya.

6.ª Perque 'ns enamora l'esperit llealment decentralisador de la "Unió Catalanista", la qual en tot temps ha repartit generosament sa atenció per tota Catalunya, portant sa desinteressada propaganda fins als recons més amagats de la Terra y celebrant sos actes més capdals sempre en distintes Comarques pera distribuir entre totes elles sa benèfica influencia regeneradora.

7.ª Perque, apart de lo que 'ns satisfá sa organizació actual, veyém en ses Reunions periódiques de Representants de les Entitats adherides y en ses Assemblees, la font de dret permanent apte pera reformar dita organizació sempre que convingui, no pas pel capritxo d'uns pocs, sinó pel vot lliberrim de tots los elements nacionalistes. Y en tant té capdal interès aquesta circumstancia, en quant potser les saludables corrents de solidaritat avuy regnants entre tots els catalans dels més distintes camps polítichs, fassin algún dia oportunes en ella las reformas que siguin necessaries pera poder encarnar dita Solidaritat, convertintla en ferma manuela pera trasbalsar lo régm existent a fi de crearne sobre ses runes altre de nou basat en la llibertat de las antigües nacionalitats ibériques.

8.ª Perque estém totalment conformes y volém ferho constar explícitament, ab la solemne declaració proclamada en la VII Assemblea de la "Unió", celebrada a Barcelona en Maig de 1904, que diu aixís: "Essent nacionalista l'acció que en lo nostre poble realisa la "Unió", tenen lo dret y 'l dever de cooperarhi tots los catalans moguts per las aspiracions del nacionalisme, qualsevulla que sigui llur pensar y sentir en materias relligioses, polítiques y socials".

9.ª Perque ab la categórica declaració anterior la "Unió Catalanista", ha sigut la definidora del moviment català com a Nacionalista, havent assentat aixís sa caracterisació més acertada; y, interpretantla justament, ha proclamat ben alt que 'l nostre moviment va de dret a la reintegració de Catalunya en la plenitud de sos drets, essent sols tasca accidental o complementaria, la de que aqueixa reintegració s'efectuï baix tal o qual forma de govern, o baix lo predomini de tal o qual tendència; entenentse bé que, un cop Catalunya

sia mestressa de ses accions, podrá donarse per medi de sos organismes legislatius propis y degudament constituïts, la forma y matis de govern que cregui més acomodats a ses necessitats y al criteri verament predominant entre sos fills.

10. Perque, ademés del carácter essencialment nacionalista de la "Unió", ens plau de ella l'esperit serenament democràtic dels acorts de ses Assemblees, en les quines, com a assaig de criteri aplicable a la futura organizació de Catalunya, s'han proclamat tendències tan simpàtiques com la del servey militar voluntari, la contribució progressiva, el dret a la vida dels obrers, y tantes y tantes altres que formen part dels programes més humans y veritablement avansats que's coneixen en sociologia y en política.

11. Per haver donat sempre proves la "Unió" de ser digna intérprete de la voluntat catalana que *vol salvarse a si mateixa*, no havent descendit may a la debilitat d'esperar sa llibertat nacional de gent forastera; sense que per aixó hagi deixat de manifestar oportunament sa gratitud als forasters que en moments determinats han rendit homenatge a la Personalitat Catalana, fentho en tal cas pels actes realitzats, jamay per les promeses fetes.

12. Per haver ja consagrat l'esperit públich a la "Unió Catalanista" com a condensació colectiva del moviment nacionalista militant: el sentiment per mans de les dones catalanes, li donà la Bandera; y la reflexió, encarnada en una distingida familia, li cedí 'l Pi de les Tres Branques, pera ser proclamat com a arbre simbólich de la Catalunya integral. Apart d'aixó, la "Unió Catalanista", mitjant sant sa Comissió benèfica "La Reixa", ha sigut la guardiola en que tots els catalans han dipositat sos cabals destinats a la ajuda y consol dels patricis presos o exilats per son amor a la Terra. Y enteném ser d'alta conveniencia la subsistencia de la "Unió", quan altre no baix aquest interessant aspecte d'entitat colectiva destinada a recullir tots els donatius y deixes dels catalans que vullguin contribuir en una o altra forma a la dignificació de sa Mare Catalunya.

Es per totes aquestes rahons que la Redacció d'Acció Catalana solicita son ingrés a la "Unió Catalanista" y s'adhereix ja a ella des de sa naixença.

Y es per tals rahons que desitja ardentment segueixin son exemple totes les entitats ja creades ab carácter independent o que's puguin crear en l'avenir, fent juntes un nucli fort que pugui fer cara al Pader Central quan les circumstancies ho fassin necessari y en la forma que sia precisament oportuna cada vegada.

Com els cables més resistents son formats de petites fibres y delicats fils, aixís hem de formar ab nostres entitats la corda prou resistent que's necessita pera escanyar d'una estrebada 'l monstre feixuch del régm centralista que vexe y deshonra y empobreix avuy a Catalunya.

DÜES BOMBES

Era el dijous que, anant Rambla avall, me sorprengueren, a banda y banda, per allà enfront de la Boqueria, dos grups nombrosos de gent, de badochs, podriem dirne.

El que no hagués llegit en cap periódich que 'l dia avans havia esclatat una bomba allà hont hi havia 'l grup de la dreta, hauria comprés, per les converses dels que 'l formaven, que una màquina infernal havia fet sa aparició per la vuytantena vegada.

Mes ¿cóm, també, hi havia tanta gent deturada a má esquerra, gayrebé devant mateix de l'altre grup?

¿Es que també allà hi havia esclatat una bomba y jo no m' en havia enterat?

Dirigint mos passos vers l'agombolament de gent, prou váreig volguer esbrinar de qué's tractava; ningú'm responia; uns, fent una rialleta de mitja satisfacció, m'deixaven pera ficarse dins d'una botiga marcada com les parades del tranvía o certs barrets d'estiu. Altres, els més, s'allunyaven en diverses direccions imprecant, malehint no sé qué, coses que jo no lograva entendre.

Prou váreig tornar a preguntar; ningú feya cas de mí.

Per fi una conversa entre dúes dones me cridà 'l atenció:

—Li dich que es la primera.

—Donchs, no senyora, la qu' ha caygut aquí ha estat la segona.

—Sigui com se vulgui, el cas es que no ha tocat a gayre gent, ¡malehit siga!

Temptat estava ja d'anar a avisar la policia, quan un amich, estirantme pel bras, me digué:

—¿Que no ha rebut vosté?

—No, en bon hora.

—Donchs, miri; ¡jo no més he errat de trenta nou punts pera la quarta!

Anava a malehirlo, quan un policia, ab bastants modos, ens digué:

—Hagan el favor de separarse, señores! No interrumpen la circulación!

Sense despedirme del conegut, me dirigí cap al grup de má dreta baixant la

Rambla y'm topo ab un altre policia qui'm diu:

—Tenga la bondad, caballero, de dejar libre el paso!

M'en váreig anar corrents, bo y pensant:

Vetaquí: dúes bombes diferentes, y una mateixa autoritat guardant l'ordre!

K. TA. LA.

Sanejament social

Avuy que LA TRALLA, aymaneta de la cultura, ha emprés dintre Catalunya la enérgica campanya de sanejament social, combatent tot lo que pugui embrutir quelcóm al nostre poble, cal que cridi la atenció a tots els catalans fins lograr que desapareixi una costum bastant arrelada entre nosaltres: costum que si bé sembla d'escàs interès perjudicial, al meu entendre revesteix importancia.

Aquesta costum s'observa en gran manera en la Festivitat dels Reys.

En aquesta diada per tradició, els pares adquireixen joguines pera la llur maynada, y he observat que si no tots, la immensa majoria, sembla qu'els siga imprescindible barrejar ab altres joguines un sabre, escopeta o pistola ab sa corresponent gorra engalonada.

Ab aquets aparells la quitxalla organisen partides manades per són corresponent quefe, que ho es el qui porta la gorra més bonica, simulant batalles hont hi posen tota sa pueril astucia, y tot aixó, no hi ha dubte, contribueix a despertar en sos cervells joves, aficions a la lluyta: aquesta lluyta cridada a desaparèixer per dignitat humana.

Donchs tot aixó, hem de fer que desapareixi de Catalunya, car rebaixa en gran manera són modo d'esser.

No volguém que nostres fills, ja desde infants's converteixin en esclaus obedients, sotmesos a les ordres, moltes voltes arbitraries, d'un quefe.

No 'ls donguém l'ocasió pera que, ni en jochs, 's converteixin en rivals els que han de ser vers companys que han de contribuir a transformar la actual societat vers una era de justicia.

Cooperemhi tots, donchs, pera que la nova generació sigui més perfecta que la nostra, car es essent infants, quan s'han d'inculcar als homes sentiments nobles, y en lloch de sabres, escopetes y altres ferramentes fetes exprofés pera la destrucció humana, comprémlosi joguets que al ensemple de distréurels, els despertin aficions al treball o al estudi.

La Diada dels Reys s'acosta y podem donar l'exemple.

¡Catalans! Cooperemhi tots a n'aquesta obra sanejadora, que al ensemple que Catalunya s'honorará, la Humanitat en será guanyadora.

R. TARRÉS

COPS AL BULTO

Ab motiu de la rifada de Nadal, el liberal ha conseguit un altre victòria digna pendant de les moltes que te guanyades.

El dia de la rifa al publicar els noms de les persones qu'havien sigut agraciades ab el premi segón, ens explicava com havia anat a veure a un comerciant del carrer de Carders que hi tenia una bona participació, el que no havia volgut contestar a les preguntes que li feya el redactor.

Y per dir aixó omplia mitja columna, volent fer creure que el citat comerciant no donava importancia a la sort qu'havia tret.

¡Tonto, més que tonto! De qui no feya cas, era de vosaltres.

¿Que no ho vas conèixer que sino va voler contestarte va ser perque totes les persones honrades de Barcelona se donen de menys de tractar ab ningú que tingui res que veure ab vostre diari?

¿No sabéu qu'aixís com vos van treure del Centre de Viatjants, y vos van negar la entrada al Congrés de la Llengua Catalana al Foment, del mateix modo vos espulsarán de totes les cases decentes?

Y el perque ja ho sabéu. Hi ha un home honrat a la presó, víctima de les vostres calumnies, y a Barcelona, aborrim als calumniadors.

Que't serveixi d'escarment, y si no vols rebre més xascos procura no ficarte ahont no't demanin, ni't volen.

Ab motiu de la inauguració del monument a n'en Frederich Soler, creador del Teatre Català, els elements lerrouxistes, els que a tot hora insulten a Catalunya, també hi van acudir, no a ferhi nosa, perque ningú en va ferne cas, pero sí, a donar una nota discordant en aquell ambient tant català.

Aquets lerrouxistes van conduïts per gent forastera que els porten allà ahont volen, y els qu'hem de suposar que no'n coneixen ni un borrall de les obres d'en Pitarra.

Perque s'en enterin y un altre vegada s'estalvihin de tirar-se un altre planxa per l'istil, hem de dirlos, qu'aquest en les seves obres havia procurat sempre glorificar la memoria dels heroes catalans que donaren sa sanch per les nostres llibertats; en *Sota terra, El Jefe de la Coronela, La fals ó lo cap de colla, Las Eurus del mas*, y tantes altres hi trobaran com el gran dramaturg porta a les taules els homes de 1640 y de 1714, presentantlos devant del poble català, perque al veurels ab sos propis ulls aprengui a venerarlos, al ensemps que s'enteri de lo que fou Catalunya en altre temps, y qui aquestes ratlles escriu sab de molts a quins han fet catalanista les obres d'en Pitarra.

Aixó sentat no's comprén com hi pot haver periódichs, qu'ademés d'infamar continuament a Catalunya y a sos martres, fins al estrém d'haver organitzat fa poques setmanes una moixiganga ridícula devant de l'estatua de Mossén Albiert, erigida al Saló de Sant Joan al costat de la d'en Rafel de Casanovas, a fi d'ofendre indirectament la memoria d'aquest últim, dimecres passat volguessin rendir un homenatge a n'en Pitarra, el poeta que'n ses obres havia procurat glorificar les mateixes persones qu'ells procuraren tacar ab les seves infamies.

Ab el curt espay d'un mes els mateixos homes han fet un acte de descortesia contra en Rafel de Casanovas y un d'homenatge contra els seus defensors.

D'aixó s'en diu sarcasme.

O aquests homes se rifen de la gent que 'ls segueix portantlos a fer el ridícul ó anaren al monument d'en Pitarra a burlarse d'ell y de les seves obres.

Ha sortit un nou periódich *Patria lliure*, que's declara nacionalista catòlich.

Res hi tenim que dir, puig com el nacionalisme no té res que veure ab les idees polítiques ó religioses dels individus ni de les entitats que l'integren, naturalment qu'aquestes les poden professar y per lo tant tenen el dret y fins el dever de defensar y propagar els seus particulars modos de sentir y de pensar; pero ens ha sorprès qu'un periódich que's anomena nacionalista declari que'l seu mestre es en Nocedal.

Creym nosaltres que a Catalunya no necessitem mestres de fora de casa puig som nosaltres qui podriem ensenyar als demés.

Y encare la *gaceta imperial* del ex-emperador, agafant *Patria lliure*, un periódich que's declara nacionalista (com en Nocedal,) y com si ell integrés completament el nacionalisme, copia alguns fragments de son primer número, y com en ells naturalment se defensa la religió (puig es un senmanari catòlich) vol sentar la conseqüència de que tots els catalanistes son clericals.

Es igual que si nosaltres diguessim: en Serrallera va posar domassos als balcons el dia de la professó de Corpus, per lo tant en dit dia tots els lerrouxistes van posar domassos; ó be en Mir y Miró, va al Eden Concert en Mir y Miró es lerrouxista; per lo tant tots els lerrouxistes van al Eden Concert, etc. etc.

¿Oy que dir aixó fora una bestiesa? Donchs d'aquesta manera es com raciocinen ells.

En lerroux ha parlat quatre hores al congrés; d'elles tres y mitja les ha dedicades a combatre als catalanistes, la mitja horeta restant a parlar de coses inofensives.

Ab tan *fausto motivo* tots els diputats monárquichs el van felicitar un a un; semblava qu'assistien a un *besamanos*; y 'ls lerrouxistes d'aquí també están d'alló més entusiasmats per l'èxit y pels aplausos que'l seu amo y senyor ha obtingut... dels elements afectes a la monarquia.

No falta més que li ofereixin un album ab les firmes dels lerrouxistes y dels monárquichs que'l van felicitar. Seria bonich; podrien formar en Serrallera al costat d'en Villapadierna; en Mir y Miró al costat d'en Sagnier; en Pinilla ab en Moret; en Zúrdó ab en Roure, etc. etc.

Apa, féuho, que hi faré brometa.

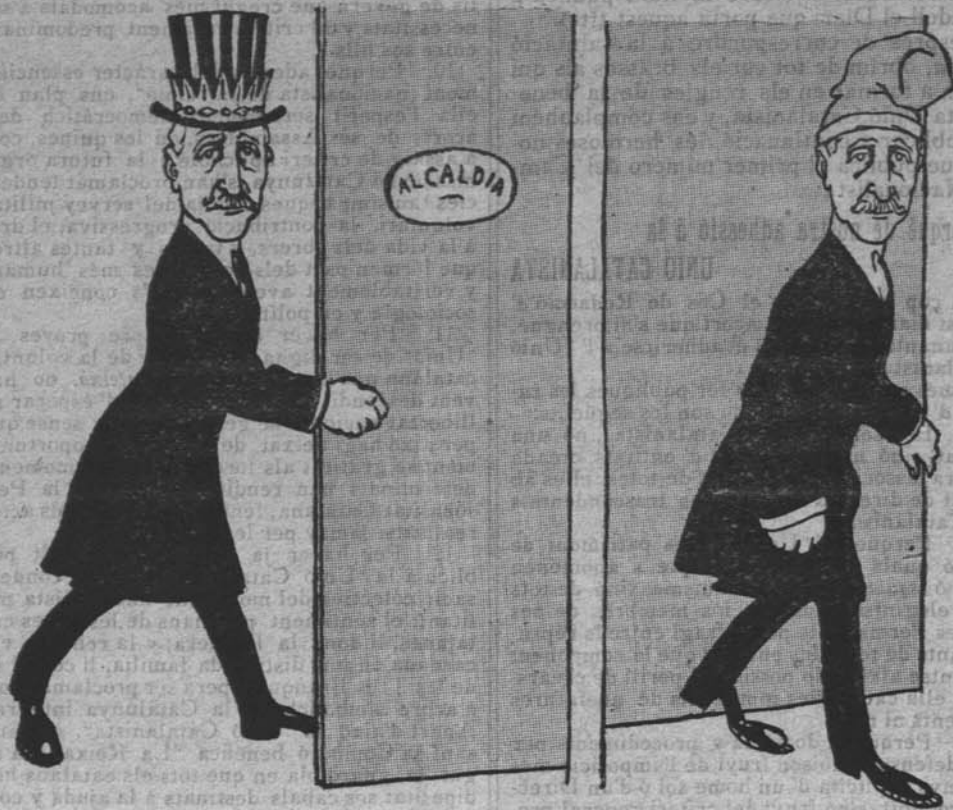
Y si 'ns el deixen ne treuré una copia y l'enviaré a n'els diputats republicans portuguesos que van ser expulsats del Parlament de Lisboa, pera que aprenguin a ser republicans y revolucionaris.

Perque ells a Portugal ho fan molt diferent d'en lerroux.

Y es que 'ls republicans portuguesos no son tan babaus com els lerrouxistes d'aquí y si 'ls seus diputats fessin discursos a gust dels governs monárquichs els seus electors aviat els hi darien les dimissories.

R. I. U.

De R. O.

Tots els qu'hi entren ab corona com va entrarhi En Bosch y Alsina,

al últim n'han de sortir posantse la barretina.

LLETRA OBERTA

A N' Anton Estalella

Mon antich amich y benvolgut correligionari: No pots pensar la satisfacció qu'he tingut al llegir ton nom en *LA TRALLA*, y més fent pública manifestació de les idees arreu propagades per nostre inoblidable mestre En Pi y Margall. Ab tal lectura he vist que no s'ha extingit del tot aquella generació que arrán del cop d'estat del 3 de Janer de 1874, en que per el general Pavía foren disoltes les Corts de la República, nos reunim en un extrém de la sala principal del Café Nacional, desde ahont, no sense perill, mantinguerem constantment y ben alta la bandera federal, no escatimant cap sacrifici tant moral com material per enlayrarla, quan molts per temor de veurers perseguits, fins sota terra s'amagaven.

De tots aquells qu'en tal lloch ens reunim poch's ne queden de vius, y menys que hagin conservat ab tota puresa els verders principis Federals, encarnats ab l'Autonomia y Pacte tan ben definits per nostre gran mestre en totes ses obres anteriors a les *Nacionalidades* y en les mateixes.

Per tal motiu quan he llegit ab la teva firma tan hermosa manifestació de nostres ideals Federatius, m'ha fet retrocedir fins 36 anys, y recordar aquells temps en que en companyia de Joan Monés, Pau Pascual, J. Toni Joan, E. Robreño, Ginesta, E. Danyans, M. Lafont y molts que no recordo no deixavem passar cap atropell sense que nostra protesta fos un manifest, valentnos de tots els medis.

De tots quants nos reunim en dit lloch, quasi tots pertanyents al disolt Estat Català, poch's ne queden ab vida, y per tal motiu m'ha causat grata satisfacció veure ton nom, y ab energia desde *LA TRALLA* fer pública manifestació de nostres principis, que si 36 anys enrera erem poch's y perseguits els que ab fé 'ls defensarem, avuy son per milers sos partidaris; bé podem los que venim per espay de tants anys propagant tals idees, darnos per satisfets de nostres treballs y sacrificis per la Autonomia, la Federació y la República.

Recordant llurs fetxas y cooperant ab los col·laboradors de *LA TRALLA*, molt pots fer encara en bé de les idees propagades per nostre mestre En Pi y Margall, per lo que no ha de faltarte mon humil concurs, que no per ser poch deixa de ser d'un que com tu ha vingut sempre y a tota hora treballant per lliurar a nostra aymada Catalunya del centralisme que l'ofega.

PAU COT

Barcelona 8 de Desembre 1906.

FUETADES

L'Albert Camps y Payrart: Poques hores avans de compaginar-se'l present número, ha sortit cap a Lleyda'l nostre company En Vicens A. Ballester avisat de la gravetat de són estimat Oncle matern,

el conseqüent Republica Federal quin nom encap-sala aquestes ratlles.

Encare que tement que ja haurá finat quan aquest número vegi la llum pública, no 'ns es permes fer necrologia del qui fou Diputat a Corts de la República. Pel mateix motiu, no podem fer més que desitjar que no's confirmen nostres sospites, majorment tractantse de persona de tant elevadíssimes dots de caràcter com ha estat sempre'l ferm deixeble d'En Pi y Margall.

En el pròxim número, parlaré de com era Federal L'Albert Camps, com ha estat sempre tolerant ab tot y ab tothom, ab lo que ha demostrat seguir el Credo de l'Apòstol del Federalisme.

LA TRALLA desitja una verdadera millora del pacient, y, en altre cas, resignació al company Ballester y a tota sa familia, pel dolor de la perduda del varó recte, del polítich conseqüent, de l'home desinteressat a qui han estimat y ploraran els qui —de totes les classes socials— han tingut la sort de tractarlo.

Lo que són les coses.

Aixís com en lerroux s'enfada perqué li posém el nom ab *minúscula*, are resulta que hi ha senyors que s'han enfadat perqué, en el número passat, els vàrem posar els seus ab *majúscula*.

Verdaderament, tindrien rahó, per exemple En Santiago Rusiñol, En Pere Aldavert, etc. d'enfadarse de veure llurs noms a la altura d'un teodoro baró.

Parla el Duch de Bivona al Congrés:

En Barcelona el secundario no ayuda a las autoridades (se refereix al governador).

Naturalment que no; ¡com que no hi tenim cap confiança! quina consideració volen qu'ens mereixin uns senyors que may hem conegut, que no 'ns coneixen per res y que 'ns porten a Barcelona facturats als caciquistes, que son els més grans enemics de Catalunya.

Si els governadors per contes de ser fets a imatge de la gent que desgoverna fossin d'elecció popular allavors ja veurien com el poble els ajudaria.

Pero ara son flors exòtiques (mes ó menys perfumades) trasplantades a nostre ciutat.

Y per torna encare costen cares de mantenir.

El governador que disfrutém ha fet un descobriment. Ja sab que qui va tirar la bomba de la Rambla de les Flors: va ser un home petit.

Si la policia en vista d'aquest dato se decideix a empaytar a tots els homes baixos d'estatura, veuran com els agafaran a tots... a tots menys al que va tirar la bomba.

Perque els de la carrillera ho fan aixís.

Al poble de Salàs, la vigília de Nadal, quatre ó cinch lerrouxians van fer la heroicitat de esbocinar una bandera catalana.

Sino fessin l'última farien riurer aqueixos ximplés. Els deurá fer alguna cosa després d'aytal acte el seu domador. Pel moment els deurá fer besties, perque d'animals ja ho son prou.

Digui'm senyó Sanllehy:

¿no era abí que vosté anava allà dalt y als ministres visitava y ses ordres acatava com la gent de la real? Qué n'ha tret

de fè'l benet?

Nosaltres no li volém

als rengles separatistes

Pro si fuig dels royalistes

Crengui que l'estimarém.

El calxer del Centro del Ejército y Armada ha fugit ab 60.000 duros.

Y encare ha deixat en caixa 13.000 pessetes...

Y que bé que 'ls hi van els negocis a las societats d'alli dalt!

A Barcelona no sabem de cap societat que conti ab tant gran capital a la seva caixa.

¡Ni la real de cazadores, ni el círculo del liceo, ni el círculo ecuestre!

El Foment Artístich Autonomista de Sans va pendre l'acort de que la Bandera Catalana presideixi tots els actes de la Entitat.

Mereixen un aplaudiment els autonomistes de debó, que demostren la impossibilitat d'esser autonomista de Catalunya sense que's dongui preferència a la Bandera Catalana sobre totes les altres.

Ab motiu de lo succehit ab la qüestió del paludisme a l'Ampurdà, *El Poble Català*'s queixa, ab rahó, de que, per segons qui, se'l recrimini després de són esforços desinteressats.

Prenguin paciència 'ls bons companys de *El Poble Català*. Una cosa semblant ens ha passat a nosaltres ab la real *asociación de cazadores*. La manca d'espay, avuy, no 'ns permet donar tota mena de detalls respecte a nostra campanya. Ho farém la setmana entrant.

Ha dit en lerroux que el formar padrons de sospitosos es perillós perque podrien classificarlo a ell com a perillós (!) y perseguirlo.

No vulguis fer el paper de víctima ploramera perque n'gú't creurá.

Perque en quant a perseguirlo 'ls governants, mentres el feliciten a n'el congrés, no n'ha de tenir cap por.

Els únichs que poden perseguirlo son els inglesos.

Y en quant a considerarlo sospitós encare menys. Els que si li tenen son gran part dels qu'hi creyen.

L'amo d'un estanch instalat de nou a la Plassa de Catalunya, ens ofereix la casa ab la anotació de *Especialidad en tabacos habanos*.

Li agraíhim; pero hem de dirli que no'n gastém d'habanos.

Perque 'ls habanos son separatistes... y cars.

¿Sab ahont n'hi compraran molts? A el liberal. Per dues rahons: primera, perque compraran als separatistes; segona, perque el liberal está en pleno éxito. Y no li ve de quatre pessetes.

VIC. y ME.

Exigim el cumpliment del dever

Els que fém periódichs ahont se respón als processos ab presó ó ab fiances; els que tenim la sort de que 'ns fassin el sòrt els governadors que venen d'allà dalt, d'aquell criadero de musclús enmatzinats per la brutor de les aygues estanyades, tenim sempre un jorn pera demostrar als que no són provincianos que sabem exigir el cumpliment del dever pera 'l qual cobren bones soldades.

Un *gouverneur*, guapo, ens va imposar una penyora perque no presentarem el número en el instante de la publicació. Un altre *gouverneur*, valiente, ens en va imposar un'altra per faltas a la moral pública. Ja som a que un *gouverneur*, honrado, pagui una penyora perque 'ls seus súbdits no volen sagellar el número en el instante de la publicació, d'ahont ne resulta que 'ls periódichs haurien de sortir a la llum pública a l'hora qu'als empleyats els dongués la gana de *poner el sello*.

Ja sabem que'l governador *honrado* n'fará tant cas com de sentir ploure. Pro mentrestant li dihem:

¿Se va enterando S. S., Señor "árbol del bien y del mal"?

Cartera de Comunicacions

CONTESTACIONS: A. F. y A. Té condicions; separi l'excés de filosofia. — F. B. (Llibertat) ¿Voldrès passar? — A. A. No creym com l'italiá lo de la juntura y la separació. — L. F. A. Aixó es qüestió de propagarho individualment. — B. G. Anirà. — J. C. Anirà.

AL COVE: ¡Visca alló! — F. P. y P. — J. S.

NACIONALISTES: el diputat lerroux s'enfadará molt més encare si compreu a les cases que s'anuncien en aquesta secció.

CASES RECOMANABLES

Joan Ragué (a) Figueras, comerciant. — Carretera, Gualba. Ramon Bonet y Batalla. Caldereria y llauneria. — Saleta, 7, Agramunt.

Imp. LA RENAISSANCE, Xucld, 13, baixos